

MATKI - Yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen tilanne 30.3.2023

Hannu I Heikkinen, Olli Haanpää,
Simo Sarkki, Élise Lépy

Oulun yliopisto, kulttuuriantropologia

Tutkimuksen vaiheita ja yhteissuunnittelun tapahtumia 2022-2023

- Webropol kysely (n=35)
- Haastattelut (haastatteluja 29 kpl, informantteja hiukan enemmän)
- Etnografinen tutkimus (osallistuva havainnointi)
- Kick off –tilaisuus ja työpaja Ylikiimingin Vesalan koululla 25.4.2022
- ”Kihinää Kiiminkijoella” –keskustelutilaisuus 17.8.2022 Ylikiimingin Nuijamiesten lavalla
- Metsänomistajatyöpaja ja vierailu paikallisella vesiensuojelukosteikolla Juopulinjärvellä Ylikiimingissä 18.10.2022
- MATKI –asiantuntijatyöpaja 6.2.2023, 9 – 16 Oulussa, Lasaretissa.

Karttatyöskentelyä Vesalan koulun kick off –tilaisuudessa 25.4.2022. Kuva: Heikkinen.

Alustavia tuloksia

- Kiiminkijoen valuma-alueella on laajasti jaettu tahtotila vesien tilan parantamiseksi.
- Paikallista aktiivisuutta sekä tietoa löytyy monipuolisesti monin paikoin.
 - Paikalliset yhdistykset tekevät vesistökunnostuksia sekä kalastonhoitoa.
 - Koko valuma-alueen suhteen toimii erityisesti Kiiminkijoki Ry ja kalatalousalue.
- Kiiminkijoki ja jokilaakso koetaan arvokkaaksi monin eri tavoin
 - Paikallisidentiteetti ja kulttuuri
 - Luonto- ja virkistysarvot
 - Taloudellinen potentiaali ja uudet elinkeinot
 - Alueen arvostuksen ja tunnettavuuden edistäminen voisi edesauttaa muitakin tavoitteita.
- Havainto vesien laadun historiallisesta heikkenemisestä metsäojitusten ja turvetuotannon vuoksi on laajasti jaettu
 - Erityisesti Nuorittajoen haarasta alaspäin
 - Monin paikoin tilanne vähän parantunut mutta tekemistä on paljon

Soveltuvien kunnostettavien kohteiden ja arvokkaiden paikkojen kartoitusta Juopulin kylätalolla Ylikiimingissä 8.10.2022. Kuva: Heikkinen.

Turvemaiden metsien ravinnevalumien suodattamiseksi rakennettu kosteikko Juopulinjärvellä 18.10.2022. Kuva: Heikkinen.

Juopulinjärven kosteikolle laskeva Mustaoja. Kuva: Haanpää

Alustavia tuloksia

- Hiilensidonta itse tarkoituksena ei herätä toistaiseksi innostusta muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Muut tavoitteet ovat mielekkäämpiä.
 - Ristiriitainen, tai keskeneräinen tieto sekä asian abstraktius ja poliittisuus?
 - Ajankohtainen keskustelu ennallistamisesta, hiilensidonnasta jne. on kaikkea muuta kuin selkeää ja yksituumaista.
 - Konkreettiset lähiympäristön tilaa parantavat toimet kiinnostavat enemmän.
- Hyvin suunnitellut toimenpiteet vaikuttavat saavan tukea.
 - Yksityiset metsänomistajat eivät helposti osallistu ilman selkeitä ja laadukkaita suunnitelmia/rakenteita.
 - Tarvitaan konkretiaa ja selvästi mitattavissa olevaa vaikuttavuutta. Toiminnan tulosten on oltava todennettavissa.
 - Toimenpiteiden seuraukset metsänhoidolle huolettavat

Taimenenpoikasten sähkökalastustutkimusta Kiiminkijoen latvapuroilla Puolangalla.
Kuva: Haanpää.

Alustavia tuloksia

- Yhteistyön kehittäminen ja ”verkostotyö” nähdään yleisesti tärkeänä tavoitteena ja edellytyksenä muutosten eteenpäin saattamiseksi
 - Paikallisen aktiivisuuden merkitys on tärkeä, mutta tarvitaan laajempaa yhteistyötä, institutionaalista tukea ja resursseja.
 - Vapaaehtoisvoimin voidaan tehdä vain tiettyynajaan asti.
 - Viranomaistoiminta, lupamenettelyt, valvonta ja byrokratia.
- Valuma-alueitasoinen suunnittelu vaatii koordinoitua.
 - Tarvitaan luotettava taho joka voi koota yhteen joko koko valuma-alueen, tai osavaluma-alueen toimijat yhteistyöhön.
 - Oulu kaupungin rooli on välillä koettu hankalaksi Kiiminkijoella. Monet toivovat kaupungilta aktiivisempaa roolia sekä parempaa yhteistyövalmiutta. Kaupungin myötävaikutuksella saataisiin tehokkaasti kestäviä muutoksia edistettyä.

Esimerkki valmiista kosteikkorakenteesta Jäälinjärven yläpuolisella Kalamäen kosteikolla. Kuva: Haanpää